

«Затверджую»

ректор Національної музичної академії
України імені П. І. Чайковського
доктор філософії, професор,
заслужений діяч мистецтв України

М. О. Тимошенко

серпень 2021 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та
практичне значення результатів дисертації**

Пешкової Вероніки Андріївни

**на тему «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання
поетичного тексту»**

**на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво»**

ВИТЯГ

з протоколу №12

**засідання кафедри історії світової музики Національної музичної академії
України імені П.І. Чайковського
від «22» червня 2021 року**

ПРИСУТНІ: члени кафедри історії світової музики доктор мистецтвознавства, професор Жаркова В. Б., доктор мистецтвознавства, професор Черкашина-Губаренко М. Р., кандидат мистецтвознавства, професор Неболюбова Л. С., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Корчова О. О., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Сакало О. В., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Гнатюк Л. А., кандидат мистецтвознавства, доцент Антонова О. Г., кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента Артем'єва В. Б., кандидат мистецтвознавства, доцент Наумова О. А., кандидат мистецтвознавства, в.о. доцента (секретар кафедри) Різаєва Г.С., кандидат мистецтвознавства, лаборант кафедри Богданова-Дашак І. В. доктор мистецтвознавства, в. о. професора Чекан Ю. І., доктор мистецтвознавства, професор Зінкевич О. С., доктор мистецтвознавства,

професор Редя В. Я., кандидат мистецтвознавства, доцент Д'ячкова О. А., кандидат мистецтвознавства, доцент Волошина Т. К., кандидат мистецтвознавства, доцент Пономаренко Е. Ю., викладач Саратський О. Н. кандидат мистецтвознавства, доцент Жукова О.А.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Обговорення наукової доповіді аспіранта кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Пешкової Вероніки Андріївни за результатами дисертації «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання поетичного тексту» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Тема дисертаційної роботи «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: принципи оновлення жанрової моделі» була затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського 27 листопада 2017 року (протокол № 4).

Тема дисертаційної роботи була уточнена в редакції «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання поетичного тексту» на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського 16 лютого 2021 року (протокол № 7).

Науковий керівник – доктор мистецтвознавства, професор Жаркова Валерія Борисівна.

СЛУХАЛИ: наукову доповідь аспіранта кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Пешкової Вероніки Андріївни «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання поетичного тексту» за матеріалами дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Пешкова Вероніка Андріївна доповіла основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, використання результатів дисертації.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання:

доктор мистецтвознавства, професор Черкашина-Губаренко М. Р., кандидат мистецтвознавства, професор Неболюбова Л. С., кандидат мистецтвознавства,

в. о. професора Корчова О. О., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Сакало О. В., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Гнатюк Л. А., кандидат мистецтвознавства, доцент Антонова О. Г., кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента Артем'єва В. Б., кандидат мистецтвознавства, доцент Наумова О. А., доктор мистецтвознавства, в. о. професора Чекан Ю. І., доктор мистецтвознавства,
доктор мистецтвознавства, професор Редя В. Я.

Рецензенти: (1) доктор мистецтвознавства, професор О.С.Зінькевич (*рецензент*) (*відгук позитивний*);
(2) кандидат мистецтвознавства, доцент О.А.Жукова (*рецензент*); (*відгук позитивний*).

Науковий керівник: доктор мистецтвознавства професор, В.Б.Жаркова (*виступ позитивний*).

Взяли участь у обговоренні роботи: доктор мистецтвознавства, професор Жаркова В. Б., (зав.кафедри, науковий керівник) доктор мистецтвознавства, професор Черкашина-Губаренко М. Р., кандидат мистецтвознавства, професор Неболюбова Л. С., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Корчова О. О., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Сакало О. В., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Гнатюк Л. А., кандидат мистецтвознавства, доцент Антонова О. Г., кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента Артем'єва В. Б., кандидат мистецтвознавства, доцент Наумова О. А., кандидат мистецтвознавства, в.о. доцента (секретар кафедри) Різаєва Г.Є., кандидат мистецтвознавства, лаборант кафедри Богданова-Дашак І. В.
доктор мистецтвознавства, в. о. професора Чекан Ю. І., доктор мистецтвознавства, професор Зінькевич О. С. (*рецензент*), доктор мистецтвознавства, професор Редя В. Я., кандидат мистецтвознавства, доцент Д'ячкова О. А., кандидат мистецтвознавства, доцент Волошина Т. К., кандидат мистецтвознавства, доцент Пономаренко Е. Ю., викладач Саратський О. Н. кандидат мистецтвознавства, доцент О.А.Жукова (*рецензент*). (*виступи позитивні*).

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації та виступів наукового керівника й рецензентів прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи Пешкової Вероніки Андріївни «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське

прочитання поетичного тексту»:

ВИСНОВОК

щодо дисертаційної роботи Пешкової Вероніки Андріївни
«Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання поетичного
тексту»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукової діяльності академії.

Актуальність. Дисертацію присвячено дослідженню особливостей роботи італійського композитора Клаудіо Монтеверді з поетичним текстом у мадригалах Восьмої книги «*Madrigali guerrieri, et amorosi*» 1638 року. У сфері формування художньої індивідуальності К. Монтеверді саме жанр мадригалу набув важливого значення, адже композитор працював у ньому з 1587 по 1638 роки та створив за життя вісім Книг мадригалів (1587 рік – Перша книга, 1590 рік – Друга книга, 1592 рік – Третя книга, 1603 рік – Четверта книга, 1605 рік – П'ята книга, 1614 рік – Шоста книга, 1619 рік – Сьома книга, 1638 рік – Восьма книга). Після смерті композитора (1643 рік) видавець Алессандро Вінченці опублікував Дев'яту книгу мадригалів К. Монтеверді (1651 рік), серед мадригалів якої були твори з попередніх Книг композитора.

Таке насичене «мадригальне життя» К. Монтеверді створило широкий музично-інформаційний простір, в якому зберігаються важливі зразки жанру. Саме на прикладі цих зразків дослідники відтворюють шлях трансформації мадригального жанру у період з кінця XVI до середини XVII століть.

Протягом всього творчого шляху К. Монтеверді проводив експерименти у сфері передачі емоцій поетичного тексту в музиці, шукав нові засоби втілення афекту слова. Музичне прочитання почуттів (які хвилювали внутрішній світ людини, її душу) стало основною задачею у творчості композитора, а мадригал виявився магістральним жанром, в якому композитор здійснював власні дослідження. Актуальним у цьому контексті є звернення до останньої, виданої за життя, Восьмої книги мадригалів «*Madrigali guerrieri, et amorosi*» («Мадригали войовничі та любовні») 1638 року, в якій сконцентровані основні принципи роботи композитора з поетичним текстом.

Актуальність описаних проблем, їх теоретичне та практичне значення зумовили вибір теми дослідження, його мету та завдання.

Мета дисертаційної роботи є виявлення принципів поєднання поетичної та музичної складової в мадригалах К. Монтеверді.

Реалізація поставленої мети визначила наступні **завдання** дослідження:

- висвітлити наукові погляди на проблему поєднання вербального та музичного текстів у сучасному музикознавстві;
- визначити основні етапи формування жанру мадригалу в музичній культурі XVI–XVII ст.;
- проаналізувати «Книги» мадригалів К. Монтеверді як етапи творчого шляху композитора;
- виявити специфіку музичного прочитання К. Монтеверді поетичних текстів у Восьмій книзі «*Madrigali guerrieri, et amorosi*».

Об’єкт дослідження – взаємодія музичної та поетичної складових у мадригалах Клаудіо Монтеверді.

Предмет дослідження – авторське прочитання поетичного тексту у Восьмій книзі «*Madrigali guerrieri, et amorosi*» композитора.

Методологічна основа дослідження заснована на комплексному підході, який включає історіографічний, жанровий, компаративний та лінгвістичний методи аналізу.

Роботу виконано на кафедрі історії світової музики НМАУ ім. П. Чайковського відповідно до Теми № 8 «Історія світової музичної культури» перспективного тематичного плану науково-дослідної діяльності НМАУ (2015–2020 рр.).

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію Пешкової Вероніки Андріївни «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання поетичного тексту» присвячено вирішенню актуальної наукової задачі виявлення принципів поєднання поетичної та музичної складової в мадригалах К. Монтеверді.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна результатів дослідження, отриманих особисто здобувачем, полягає у наступному:

- вперше в українському музикознавстві здійснено аналіз останньої, опублікованої при житті композитора, Восьмої книги «*Madrigali guerrieri, et amorosi*»;
- зроблено підрядкові переклади староіталійських поетичних текстів Ф. Петрарки, Дж. Гваріні, Дж. Маріно, Т. Тассо та ін.;
- проаналізовано співвідношення музичного та поетичного рядів;
- виявлено особливості роботи композитора з поетичним текстом;

- звернено увагу на діяльність провідних виконавських колективів, що виконують мадригали К. Монтеверді сьогодні (як live-концертів, так і аудіо/відео записів): італійські ансамблі La Venexiana (керівник Клаудіо Кавіна), Concerto Italiano (керівник Рінальдо Алессандріні), французький ансамбль L'Arpeggiata (керівник Крістіна Плюар) та ін.;
- здійснюється спроба крізь призму головних принципів естетики бароко виявити найбільш приховані, глибинні засади музичного мислення композитора, що визначають закономірності організації художнього цілого.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження (зокрема, порівняльно-аналітичного, порівняльно-типологічного, структурного, жанрово-стильового, семантичного, біографічного та герменевтичного аналізу), а також співставленням одержаних результатів із широким колом літературних джерел.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших учених.

Здобувачка показала високий рівень теоретичної підготовки. Теоретичну основу дослідження становлять:

- джерела монографічного типу, присвячені життєвому і творчому шляху К. Монтеверді та окремим сферам творчості композитора (Д. Арнольд, Г. Томлінсон, П. Фаббрі та ін.)
- епістолярна спадщина К. Монтеверді (листи Клаудіо Монтеверді)
- музично-історичні дослідження, присвячені європейській (зокрема італійській) музичній культурі епохи Бароко (М. Лобанова, Г. Вьольфлін, Ю. Віппер, Г. Вольф, Е. Гомбріх);
- філософські джерела, присвячені осмисленню світогляду митця, ролі людини в тогочасному світі та важливої для епохи теорії афектів (Р. Декарт, Б. Спіноза);
- праці, що виявляють основи функціонування мадригального жанру в музичній культурі XVI–XVII століть (В. Конен, С. Л. Хаммонд, М. Фельдман, Д. Арнольд).

6. Теоретичне та практичне значення роботи полягає у можливості використання його матеріалів у навчально-педагогічному процесі й у музикознавчій (історичній та теоретичній) практиці. Результати дослідження можуть бути залучені до курсів «Історія світової музичної культури» та «Аналіз музичних форм».

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні положення дисертації опубліковано у **п'яти** наукових працях, серед яких **чотири** статті у наукових фахових виданнях України, **одна** стаття у електронному науковому виданні, що індексується у науко метричній базі WOS **п'ять** праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації (тези).

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Пешкова В. Мадригал К. Монтеверди «*Non che'l ciel e la terra*» («Час, когда небо и земля»): особенности воплощения поэтического текста. Київське музикознавство. Київ, 2016. Вип. 54. С. 79–85.
2. Пешкова В. О воплощении поэтического слова в мадригале К. Монтеверди «*Gira il nemico insidioso amore*» («Окружил враг коварный, любовь») // Київське музикознавство. 2017. Вип. 56. С.111–118.
3. Пешкова В. «*Altri canti d'amor tenero arciero*» з «Восьмої книги» мадригалів Клаудіо Монтеверді: цілісність музичної композиції / Київське музикознавство. – 2018. Вип. 57. С. 153–163. <https://doi.org/10.33643/kmus.2018.57.13>
4. Пешкова В. «Принципи роботи з поетичним текстом у ранніх мадригалах Клаудіо Монтеверді (на прикладах мадригалів з перших чотирьох книг композитора)». Київське музикознавство, (59), 128–141. <https://doi.org/10.33643/kmus.2019.59.10>

публікації у періодичних наукових виданнях держави-члена ЄС:

1. Veronika Pieshkova. The Principle of Combination of the Music and Poetic Texts in the «Eighth Book» of Claudio Monteverdi's Madrigals // 3rd International Conference on Art Studies: Science, Experience, Education (ICASSEE 2019). Part of series Advances in Social Science, Education and Humanities Research. 2019/11/26. ISBN 978-94-6252-837-6. ISSN: 2352-

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Пешкова В. Мадригал К. Монтеверди «*Hor che'l ciel e la terra*» («Час, когда небо и земля» // XVII Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (Київ, 8–10 січня 2016 року) : тези. Київ, 2016. С. 103–104.
2. Пешкова В. Воплощение метафорического образа поэтического слова в мадригале К. Монтеверди «*Gira il nemico insidioso amore*» («Окружил враг коварный, любовь») // XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (Київ, 9–10 січня 2017 року) : тези. Київ, 2017. С. 68.
3. Пешкова В. Принципи роботи з поетичним текстом у ранніх мадригалах Клаудіо Монтеверді (на прикладах мадригалів з перших чотирьох книг композитора) // XIX Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (Київ, 9–11 січня 2019 року) : тези. Київ, 2019. С. 160.
4. Пешкова В. Втілення холодного образу смерті в мадригалі «*Ega l'anima mia*» з П'ятої книги мадригалів Клаудіо Монтеверді // XX Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (Київ, 8–10 січня 2020 року) : тези. Київ, 2020. С. 97.
5. Пешкова В. Музичне прочитання поезії Джамбаттіста Маріно у мадригалі «*A dio Florida bella*» з Шостої книги мадригалів Клаудіо Монтеверді // XX Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (Київ, 8–10 січня 2021 року) : тези. Київ, 2021. С. 78–79.

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою системи unichек.com), рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота **Пешкової Вероніки Андріївни** на тему «**Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання поетичного тексту**» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Апробація матеріалів дисертації. Головні ідеї і положення роботи були викладені у доповідях на десяти всеукраїнських і міжнародних наукових симпозіумах, круглих столах та конференціях:

1. XVII Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (КІМ ім. Р.М. Глієра, м. Київ) доповідь на тему: «Мадригал К. Монтеверди «*Non che'l ciel e la terra*» («Час, когда небо и земля»), 10.01.2016;
2. XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (КІМ ім. Р.М. Глієра, м. Київ) доповідь на тему: «Воплощение метафорического образа поэтического слова в мадригале К. Монтеверди “*Gira il nemico insidioso amore*” (“Окружил враг коварный, любовь”)), 09.01.2017;
3. XVI Всеукраїнська молодіжна науково-творча конференція «Музичне мистецтво та наука на початку третього тисячоліття» (ОНМА ім. А. В. Нежданової, м. Одеса), доповідь на тему: «Мадригал К. Монтеверді “*Altri canti d’Amor tenero arciero*” («Інші пісні про Амура, ніжний лучник»): принципи музичного прочитання поетичного тексту», 24.11.2017;
4. VII Міжнародна наукова конференція «Ювілейні та пам’ятні дати 2017 року» (НМАУ ім. П.І. Чайковського, м. Київ) доповідь на тему: «Мадригал Клаудіо Монтеверді “*Altri canti d’Amor tenero arciero*”: способи втілення афекту в музиці», 5.12.2017;
5. XVII Всеукраїнська молодіжна науково-творча конференція «Дні науки» (ОНМА ім. А. В. Нежданової, м. Одеса), доповідь на тему: «Мадригал Клаудіо Монтеверді “*Lamento della Ninfa*”: втілення барокової композиції у музичній практиці XXI століття», 23.04.2018;
6. XIX Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (м. Київ, КІМ ім. Р.М. Глієра), доповідь на тему: «Принципи роботи з поетичним текстом у ранніх мадригалах Клаудіо Монтеверді (на прикладах мадригалів з перших чотирьох книг композитора)» 10.01.2019;
7. XIX Всеукраїнська молодіжна науково творча конференція «Дні науки» (ОНМА ім. Нежданової, м. Одеса) доповідь на тему: «Втілення композиторських задумів Клаудіо Монтеверді у мантуанський період творчості», 17.04.2019;
8. Міжнародний музикознавчий семінар «Музикознавче слово в інформаційному контенті (пост)сучасності» (ОНМА ім. А. В. Нежданової, м. Одеса), доповідь на тему: «Роль музично-риторичних фігур у втіленні афектів поетичного тексту у мадригалі

«Dolcissimo uscignolo з «Восьмої книги» мадригалів Клаудіо Монтеверді», 01.06.2019;

9. XX Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (м. Київ, КМАМ ім.Р.М.Глієра), доповідь на тему: «Втілення холодного образу смерті в мадригалі «Era l'anima mia» з П'ятої книги мадригалів Клаудіо Монтеверді», 09.01.2020;
10. XXI Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (м. Київ, КМАМ ім. Р. М. Глієра 2021), доповідь на тему: «Музичне прочитання поезії Джамбаттіста Маріно у мадригалі "A dio Florida bella" з Шостої книги мадригалів Клаудіо Монтеверді», 08.01.2021.

а також у звітах та обговореннях на засіданнях кафедри історії світової музики НМАУ ім. П.І. Чайковського.

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Пешкової Вероніки Андріївни «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання поетичного тексту» відповідає спеціальності 025 – «Музичне мистецтво». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

10. Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Пешкової Вероніки Андріївни «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання поетичного тексту» відповідає вимогам, передбаченим пунктами 9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167), а також наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, розширене засідання кафедри історії світової музики рекомендує дисертацію Пешкової Вероніки Андріївни «Мадригал у творчості Клаудіо Монтеверді: авторське прочитання поетичного тексту» до захисту в спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Результати відкритого голосування:
 присутні 19 осіб:
 «за» – 19,
 «проти» – немає,
 «утримались» – немає.

Рецензент

доктор мистецтвознавства,
 професор кафедри історії світової музики
 О. С. Зінькевич

Рецензент

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри камерного ансамблю
 О. А. Жукова

Завідувач кафедри історії світової музики
 доктор мистецтвознавства, професор

В.Б.Жаркова

Секретар кафедри історії світової музики
 кандидат мистецтвознавства, в.о. доцента

Г.С.Різаєва

Зінькевич, О.А. Жукова,
 Жукова, В.Б. Жаркова, Г.С. Різаєва
 Засвідчує: начальник загального відділу
 Національної музичної академії
 України імені П.І.Чайковського

